

КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ОХОРОНА ПРОФЕСІЙНОГО СПОРТУ

Однією з характерних особливостей сучасної України є формування нової сфери суспільних відносин, іменованої професійним спортом. Дані відносини мають свою специфіку і займають особливе місце в структурі діяльності держави, комерційних і некомерційних організацій. Професійний спорт не зводиться лише до спортивних змагань, оскільки відіграє важливу роль в економічній та культурній сфері. Очевидно, що сучасний професійний спорт - це індустрія, яка охоплює мільйони людей. Не маючи чітких нормативно-правових та соціально-економічних критеріїв визначення та ефективних механізмів регулювання, професійний спорт, тим не менш, є комерційно привабливою сферою ринкових відносин, що нерідко призводить до внутрішніх конфліктів і порушень законодавства.

Конституційне визнання України як демократичної, соціальної, правової держави вимагає запровадження ефективного законодавства, спрямованого на розвиток українського суспільства, економічної та соціальної інфраструктур. Зокрема, надання Україні права проведення чемпіонату Європи з футболу у 2012 році, чемпіонату Європи з баскетболу у 2015 році, проведення гімнастичних чемпіонатів, наявність великих досягнень українських спортсменів у сфері боксу, плавання, гімнастики, футболу та інших видах спорту зумовлюють необхідність удосконалення законодавства, яким регулюються спортивні правовідносини. Адже на сьогоднішній день в українському законодавстві практично відсутні норми, що регулюють правовідносини в даній сфері. Так, є Закони України «Про фізичну культуру і спорт» та «Про антидопінговий контроль у спорті», але цього дуже мало. Необхідно адаптувати наше законодавство до міжнародних стандартів, як приклад, можна взяти «Спортивний кодекс» у Франції, де для регулювання спортивних правовідносин створено цілий комплекс нормативно-правових актів. Безсумнівно, французький досвід у цьому плані може стати вельми корисним для розвитку та регулювання вітчизняної фізкультурно-спортивної сфери. Українська правова система відноситься до романо-германської правової сім'ї, що створює можливості для врахування позитивного зарубіжного досвіду цих країн у вітчизняному правотворчому процесі.

Разом з тим, проблема кодифікації спортивного законодавства України вимагає серйозного наукового осмислення. Слід враховувати, що норми спортивного права не зводяться до тієї чи іншої давно усталеною базової галузі права. Враховуючи різноманіття і істотну розрізненість норм спортивного права (що визначається комплексним характером регулювання), потрібна його систематизація, найбільше ефективним і послідовним видом якої є кодифікація. Важливо при цьому вивчити позитивний досвід зарубіжних країн. На жаль,

більшість найважливіших зарубіжних джерел законодавства про спорт, видані, зокрема, французькою, німецькою, іспанською, італійською, португальською мовами, досі залишаються невідомими широкому колу вітчизняних дослідників і практичних працівників сфери, не кажучи вже про переклад та адаптацію до наших реалій.

Чинний Закон України «Про фізичну культуру і спорт», незважаючи на своє концептуальне значення, не систематизує норми спортивного права, як це зроблено у кодифікованих галузевих актах. Все це безумовно ускладнює регулювання спортивних правовідносин, породжує затвердження неоднорідних вимог до одних і тих самих відносин. Як зазначено у преамбулі «Державної програми розвитку фізичної культури і спорту на 2011 – 2015 роки», основними причинами, що гальмують розвиток спорту в Україні є: 1) недосконала нормативно-правова база регулювання спортивних правовідносин; 2) відсутність необхідної інфраструктури для проведення міжнародних спортивних змагань; 3) відсутність уніфікованих правил функціонування спортивних організацій тощо. Зокрема, така причина обмеження спорту як «недосконала нормативно-правова база» говорить про те, що на сьогоднішній день відсутнє чітке законодавче формулювання предмету спортивного права. Відповідно до такої тези, до числа спортивних часто відносять правовідносини, які виникають суто із господарських чи цивільних договорів. Натомість, відносини, що виникають між спортивними організаціями та професійними спортсменами при проведенні змагань, як правило, відносять до трудових або цивільно-правових.

Становлення сучасного професійного спорту нерозривно пов'язано з розвитком основних комерційних напрямків спортивного бізнесу як складової частини професійного спорту - продажу прав на трансляцію спортивних змагань з рекламою; продажу вхідних квитків на спортивні змагання; виготовлення та продажу спортивної атрибутики, товарів; переходу професійних спортсменів; здачі в оренду або прокат спортивних будівель, споруд, обладнання; проведення лотерей; видавничо-редакційної та ліцензійно - сертифікаційної діяльності; участі професійних спортивних клубів у міжнародних спортивних змаганнях; залучення професійних спортсменів у збірні команди України з різних видів спорту. Найбільш дохідними з них є реклама, продаж прав на теле-, радіотрансляцію, переходи професійних спортсменів і продаж квитків на змагання.

Таким чином будь-який з вище вказаних комерційних напрямків професійного спорту вимагає не тільки регулювання, а й відповідної охорони, що можливо виключно за рахунок норм кримінального закону. З урахуванням наведеної інформації щодо фінансування професійного спорту, його масового характеру, зацікавленості держави і всього суспільства в спортивних результатах з упевненістю можна констатувати факт вже сформованих

суспільних відносин. Ці суспільні відносини, як і будь-які інші, що представляють для держави високу ступінь інтересу, повинні знаходити відповідне відображення і в положеннях Кримінального кодексу України. Вважаємо, що подібне цілком можливо за рахунок формулювання окремих приписів, спрямованих на захист суспільства від найбільш небезпечних проявів в галузі професійного спорту.

